

Коммуникативные задачи в деле делового общения требуют более высокого уровня речевой коммуникации посредством языка бизнеса, но и межличностной коммуникации и коммуникативной компетенции

К. Лепилова и Т. Козлова презентовали новый учебный курс для деловых людей «Договорились» (изд. Фраус, Пльзень 2004, чешская версия М. Вавречка), курс, разработанный совместным российско-чешским коллективом русистов МГУ им. М.В.Ломоносова в Москве и Остравского университета. Учебный текст включает в себя как собственно языковую информацию, так и цивилизационно-культуроведческие сведения, что обеспечивает формирование целостного представления о российской деловой жизни, о культуре общения в сфере бизнеса.

Вопросам определения лексического минимума с учетом национальной специфики делового общения было посвящено много выступлений симпозиума. В связи с интегрированностью в мировую экономику при выработке стратегий обучения языку делового общения актуально определение оптимальной меры заимствования «чужого», в том числе - и в идиоматике. Принцип перевода строится с учетом социо- и психолингвистических условий межкультурной коммуникации.

Необходимость внесения изменений в подход к описанию и изучению языка делового общения стала особенно очевидной в связи с активизацией официальной и публичной коммуникации и, прежде всего, электронных машин СМИ. Их превращение в доминирующий информационный канал способствовало значительному возрастанию роли устной вербальной и также невербальной коммуникации, что является универсальной тенденцией развития всех современных языков. Участники дискуссий отмечали, что активизация речевого воздействия влияет на эволюцию речевого стандарта, поэтому в современной деловой коммуникации, в языке рекламы широкое распространение получили смешанные тексты.

Перед научно-исследовательскими перспективами исследователей встала новая проблема – описание когнитивных стилей иностранных деловых людей. Подводя итоги, участники симпозиума сошлись во мнении, что обсуждаемые проблемы сопоставительного аспекта важны и актуальны для иноязычной речевой коммуникации в условиях европейского контекста. Это представляет интерес для широкого круга специалистов по иноязычной речевой коммуникации и деловому общению.

Životní jubileum PhDr. Běly Neradové

Filologická pracoviště většiny českých pedagogických fakult je možno (měřeno tradicí tzv. „kamenných univerzit“) stále ještě počítat mezi relativně „mladá“. Nicméně přesto už získávají morální právo jistých bilančních ohlédnutí. Kromě účtyhodné řady vychovaných absolventů jim to mj. připomínají životní jubilea spolupracovníků, jimž bez nadsázky mohou přisuzovat hodnotící epiteton „gründnerský“ nebo (jak česky říkáme) zakládající. Kolektivitu slavistického (dříve rusistického) pracoviště Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové tento objektivní důsledek neúprosného „běhu času“ nedávno připomnělo významné životní jubileum milé kolegyně paní **PhDr. Běly Neradové**.

Narodila se 2. května 1931 v Plzni. V rodném městě rovněž na Dívčím reálném gymnáziu ve Veleslavinově ulici v roce 1949 maturovala. Studium rusistiky zahájila na Pedagogické fakultě UK v Plzni v letech 1949-1952 (v kombinaci s českým jazykem); následně je pak prohloubila jednak na FF UK a jednak na tehdy vzniklé VŠRL v Praze. Na královohradeckou „samostatnou“ Pedagogickou fakultu (dříve Pedagogický institut) nastoupila v roce 1962, tedy tři roky po vzniku této předchůdkyně současně Univerzity Hradec Králové. To už měla solidní pedagogickou praxi a učitelskou zkušenost (1952-1954 pedagogické gymnázium, pak gymnázium i jedenáctiletka ve Stříbře, poté osmileté působení na tehdejší „jedenáctiletce“, dnešním Gymnáziu J. K. Tyla v Hradci Králové, kam se s manželem přestěhovala).

Za třicet let svého působení na Katedře ruského jazyka a literatury (včetně všech jejich názvoslovných mutací) se zásluhou svého svědomitého a odpovědného přístupu k práci a náročného (nicméně současně však i vysoce „empaticky“ lidského) přístupu ke studentům stala jedním z vážených a respektovaných opor celého pracoviště, s nímž neperušila spolupráci ani po svém odchodu do důchodu v roce 1991. Spoluúčast na počátečním hledání odborného profilu katedry jí poskytla relativně pestrout profesní orientaci. Nejprve byla pověřena výukou ruské klasické literatury. Rád při svém „literárním zaměření“ vzpomínám, že zájem o tuto problematiku si uchovala až do současnosti (literatura se pro ni nikdy nestala jen ilustrační materií pro lingvistické jevy; naopak se zájmem sledovala všechny nové literární počiny a zaujímalá k nim postoje, které rozhodně vždy překračovaly rámec pouhého nezainteresovaného recipienta).

Poté byla administrativní cestou „přesvědčena“, aby se profesně přeorientovala na laiky někdy neprávem podceňovaný (pro moderní vyučování cizích jazyků však velmi potřebný) obor **fonetiky**, kterou jubilantka dnes – v bilančním retrospektivním ohlédnutí – považuje za pozitivní etapu ve své profesní dráze. Administrativní zásahy jí však, bohužel, po roce 1968 znovu omezily odborný růst a nasměrovaly její pedagogické působení na katedře především na výuku praktických cvičení a vedení pedagogické praxe. Mohu už z vlastní empirie potvrdit, že i tuto činnost prováděla s plným osobním nasazením a s vysokou profesní odpovědností. Svůj „fonetický“ orientovaný odborný zájem však ze zřetele už neztrácela. Vedle autorství nebo autorské participace u celé řady učebnic a učebních textů se jí ho podařilo nejlépe zúročit vlastně až v závěru aktivní učitelské dráhy, v podmínkách kvalitativních posunů nejen v polistopadové výuce ruského jazyka, ale vůbec v celé výuce cizích jazyků.

Jak se sama před lety vyznala, měl její zájem o fonetickou problematiku minimálně dvě dimenze:

Na jedné straně byl orientován na výzkum, hodnocení a hledání zobecněných teoretických závěrů v problematice osvojování zvukové stránky ruského jazyka v české škole. Jistým výstupem těchto aktivit byl systematický nácvik ruské výslovnosti zaměřený nejen na studenty ruské filologie, ale postupně i na pregraduální přípravu žáků středních a základních škol (samozřejmě i s využitím audiovizuální techniky, zejména v relaci s měnicími se obsahovými i metodickými parametry cizojazyčné výuky v české škole).

¹ Mám na mysli její publikaci: Neradová, B.: *Nácvik základních prvků fonetického systému ruštiny v úvodním kurzu. Příručka pro učitele. Příručka pro žáka*. Ozvučeno. MU, CDVU, Brno 1994.

V kulminační fázi se pak PhDr. B. Neradová zejména věnovala systematickému „fonetickému výcviku“ v systému „náviku zvukové stránky ruského jazyka“ v tzv. „počáteční fázi“ výuky.

Na straně druhé promítala své bohaté zkušenosti do tvorby učebních textů (s vlastním autorstvím i participační spoluúčastí) pro praktická jazyková a konverzační cvičení studentů ruské filologie v učitelských studijních programech pedagogických fakult a rovněž i do řady statí i článků, publikovaných v odborných časopisech a sbornících. Je symptomatické, že právě v této oblasti si na sklonku aktivní vysokoškolské pedagogické činnosti získala zájem a uznání v celé republice (po rozdělení státu v roce 1993 i na Slovensku), mj. právě v relaci s aktuálním hledáním kvalitativně nových přístupových cest k ruštině a moderním způsobům jejího osvojování.

Upřímně rád bych jubilující paní PhDr. Běle Neradové jménem všech kolegů „její katedry“, jménem velkého počtu jejích bývalých studentů, ale i jménem celé současné české rusistiky a slavistiky popřál především hodně pevného zdraví a životních sil, neuhasínající zájem o všechno nové, čím obor, jemuž věnovala podstatnou část své aktivní pracovní činnosti, žije. Samozřejmě bych jí rovněž rád popřál i hezkou životní pohodu, prosvětlenou radostí z vnoučat i všech blízkých.

Oldřich Richerek

Narozeninám PhDr. Jany Ruferové, Ph.D.

Jubileum blízkého spolupracovníka bývá důvodem k zamyšlení nad jeho dosavadní životní dráhou a přínosem oboru, v němž pracuje. Je pro mne ctí, že mohu touto cestou pográtulovat k pětadesátým narozeninám PhDr. Janě Ruferové, Ph.D., které oslaví 17. července tohoto roku, a napsat několik málo řádků o její pedagogické práci a vědecké činnosti.

Základní a středoškolské vzdělání získala v rodném městě. Poté pokračovala ve studiu na Vysoké škole ruského jazyka a literatury v Praze, kde v roce 1962 ukončila obor Učitelství ruského a českého jazyka. Jako čerstvá absolventka nejprve získávala zkušenosti na dvou středních školách, až v r. 1964 na čtyři roky zakotvila na Fakultě elektrotechnické ČVUT, kde působila jako odborná asistentka ruského a českého jazyka. V r. 1968 nachází uplatnění na Pedagogické fakultě v Hradci Králové, kde pracuje doposud. Dlouhá léta obětavě vykonávala nevděčnou funkci tajemnice katedry ruského jazyka a literatury, od roku 1991 byla deset let její vedoucí. Podařilo se jí katedru provést složitým obdobím, které ne vždy vytvářelo pro naši rusistiku ideální podmínky. Na tomto postu projevila svou nezdolnou energii a prozíravost, snaha řešit všechny úkoly a problémy s maximální pečlivostí byla pro ni vždy typická. V současné době uplatňuje své organizační schopnosti a zkušenosti jako vedoucí oddělení rusistiky katedry slavistiky PdF UHK.

Od samotného začátku svého působení na uvedeném pracovišti se J. Ruferová specializuje na morfologii současného ruského jazyka, ale také na jeho historickou gramatiku. Historická bádání jí umožňují hlouběji chápat a přesvědčivěji osvětlovat jevy současného jazyka. Při studiu současné ruštiny se zaměřila na jmenné tvary přídavných jmen. V r. 1979 získává na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy doktorát filozofie na základě vykonané rigorózní zkoušky a obhajoby práce *K syntaktické a sémantické charak-*